

Burträsk socken 1500 – 1828

Materialet är baserat på det data som jag kommit över genom åren och i början var det bara mikrofilm att tillgå. Nu genom digitaliseringen och internet har materialets kvalitet ökat markant (även om min syn går åt andra hållet 😊)

Allt började med Knut Lundbergs anteckningar på Skellefteå Museum en vårdag 1981 då jag med ett antal gymnasiekamrater skulle göra ett specialarbete.

Knut hade gjort en sammanställning av hemmanen i Skellefteå socken som underlättade en hel del, då all forskning var mer analog.

I och med att släkträderna växte så kom allt fler grenar eller rötter (beror på betraktarens position vilket som känns relevant) att hamna i Burträsk socken. Det var väl då tanken på att göra en liknande sammanställning för Burträsk tändes. Verkar som jag började någon gång runt 1986-87 med de första insamlingarna av data.

Här måste jag också passa på att TACKA Stig-Henrik Viklund, Ulf Lundström, Per Andersson och Kenneth Sundbom för stödet i de tidiga åren i sammanställningen av detta material.

Nu på senare tid genom den ökade tillgängligheten av material via tex ArkivDigital och Riksarkivet, har takten på arbetet att öka. Det blivit lättare att hitta och katalogisera och källhänvisa. Men det visar sig också att desto mer data desto mer säkrare eller osäkrare blir vedertagna släktskap. Vilket ibland medför STORA utredningar med större eller mindre omflyttningar av personer och kontroller.

Innan jag går in på den sk teckenförklaringen, så vill jag bara säga att jag har när det gäller vissa födelseår. Använt mig av metoden 3 generationer på 100 år.

Det är på inget vis BEVISADE årtal. De är bara där för att ge en bättre uppfattning om kronologin mellan personer och/eller ägande.

Födelseårsuträkning

Allmänt

Ett exempel från **Bodbyn A**

16370220 så blev det en Roterings och Utskrivning gjord (RA 1637:544:b337)

Där **Lars Mosesson** uppges vara **46 år** (här ifrågasätter jag inte sanningshalten i 46 år), men jag gör följande observation

Lars Mosesson är 46 år 20/2 1637, vilket gör det mest TROLIGT att han ska fylla 47 år detta år 1637, pga det är 10 månader kvar på året. Så det få ses mest troligt att han är född året **1590**.

Så Lars Mosesson får födelse året 1590, med den teoretiska 3 generationer på 100 år, så hans far **Moses Nilsson Bodbyn E** född **1557** ur detta perspektiv. Dock är detta en grov modell, samt det finns inget data som bevisar far-son kopplingen. (Här kan nog DNA ge mer besked efter som Moses Nilsson på Bodbyn E är en Bure ättling)

Moses Nilsson Bodbyn E har dock en mer trolig son **Nils Mosesson** som i samma Roterings och Utskrivning från **1637** är skriven som **50 år**, dvs troligen född **1586**, med samma tänk. Vilket gör att fadern ska kunna vara född 1553.

Moses Nilssons har en trolig far i **Nils Jacobsson** som då bör kunna vara född **1520**

MEN det som ställer till det är en längd från **1560** som säger att **Nils Jacobsson har en son**. Det är första året som en son skrivs på honom. Denna son bör troligt ha varit 15 år det året och eftersom skattelängden innehåller både bågskatt och tionde måste man, fundera om skatten togs i början på året (februari-mars) då bågskatt vanligtvis togs eller om det är i slutet på året (oktober-november) då tionde upptogs.

Vilket som..., om det är Nils Jacobsson som är sonen 1560 eller inte, vet vi inte med säkerhet. Leker vi med tanken ändå, så bör denne son troligen vara född 1544. Dvs jag antar att skatten 1560 är upptagen i början av året och att han fyller strax 16 år.

Om vi antar att Nils Jacobsson som är sonen 1560, så har vi flera möjligheter beroende vad vi vill visa. (med 3 generationer på 100år)

1. Lars Mosesson f1590 ->	Moses Nilsson f1557 ->	Nils Jacobsson f1524
2. Nils Mosesson f1586 ->	Moses Nilsson f1553 ->	Nils Jacobsson f1520
3. Lars Mosesson f1590 ->	Moses Nilsson f1544 ->	Nils Jacobsson f1511
4. Nils Mosesson f1586 ->	Moses Nilsson f1544 ->	Nils Jacobsson f1511

Vad ska man använda?

Att observera här är att 3 generationer på 100år, INTE är till 100% använt i hela Burträsk socken sammanställningen.

Har i vissa fall gjort andra antaganden, men 3generationer på 100 är den generella regel jag försökt följa.

Mantal

Mantalet kan också användas för att beräkna troligt födelseår.

Mantalet beskriver personer mellan 15-60år, troligt undantag för gamla, odugliga

Har hemmans ägaren in kolumnen son ingen son 1650, men en son 1651

Kan man anta att ägarens son troligen är född 1635, pga att mantalets krologi (se ovan) är i februari-mars och detta medför att sonen med stor sannolikhet ska fylla 16år 1651.

Med mantalet kan man också kalkylera gifto år.

Har hemmans ägaren in kolumnen måg ingen måg 1640, men en måg 1641

Kan man säga att ägarens dotter är gift, och pga att mantalets krologi (se ovan) är i februari-mars och borde detta medföra att dottern med stor sannolikhet är gift 1640.

Samma tanke kan brukas på kolumnen sonhustru.

OBS! har noterat att i vissa mantalslängder där arvskifte sker kan gamla bonden med hustru föras in som son+sonhustru i brist på kolumner. Därmed uppstår komplikationer typ att de "nygifta" arvtagarna redan har en son som är gift.

Kronologilinjer

Grunden för sammanställningen är de kronologiska linjer per by jag har gjort.

Linjerna startar med bågskatten 1539 och som ger ordningen inom byarna.

Första skattebetalaren fick bokstaven A, andra B, osv.

För den (fasta) hemmansnumreringen kom inte förrän långt senare.

Jag tyckte att utgår man från 1539 och går framåt, skulle det bli enklare. För tiden går åt det hållet och borde därmed underlätta spårningen av hemmansdelningar och personer.

Jag har utgått från hittade datum i skatterlängder och dokument för att mer säkert kunna placera och räkna ut ägarförhållanden.

Jag har utgått från följande att OM inte datum finns i Burträsk sockens längder eller i någon socken runt Burträsk

Bågskatt och Mantal skrivs februari-mars

Vårtinget är mars

Jordskatt, boskapslängd skrivs juli-augusti

Röklängd augusti

Hösttinget är september

Tionde november

Ägarförhållanden

Under sammanställningen så syntes en bild av skattläggningarna.

Mantalet var de som bodde på hemmanet

Jordskatten var den som ägde jorden

Tiondet var den som odlade jorden

Här behöver **INTE** samma person stå för alla skatterna samma år.

Så vi kan ha en person som står för mantalet, en annan för jordskatten, samt en annan för tiondet.

Dessutom på 1680 och 90-talet kan jordägaren vara avliden men ändå stå för skatten i flertalet år. Däremot ser man då andra personer på mantal och tionde/röklängd.

Rubriker

I exemplet över Bygdeträsk (den som är publicerad) kan man se i rubriken på detta dokument se detta:

BYGDETRÄSK B-7-3,5,5,7,7 1761:8-1775:9-1795:10

Mantal 1599: 3/8, 1607: 9,5 spannland = 4,75 tunnland = 19/32, 1607: 19/32, 1613: 2/3, 1623: 43/64, 1628: 5/8, 1630: 1/2, 1632: 17/32, 1639: 9/16

Där man kan koda av siffer sekvenserna så här:

B=2:a hemmanet i 1539 år bågskatt, följer även med vid hemmansdelning

7=det hemmansnummer som finns i Hemmansrannsakan 1727

3=Det nummer man kan ge hemmanet via husförhöret AI:1 1710-1717 (Orange)

5=Det nummer man kan ge hemmanet via husförhöret AI:1 1718-1726 (Orange)

5=Det nummer man kan ge hemmanet via husförhöret AI:2 1727-1770 (ljus grön)

7=Det nummer man kan ge hemmanet via husförhöret AI:3 1744-1790 (ljus blå)

7=Det nummer man kan ge hemmanet via husförhöret AI:4 1750-1828 (mörk grön)

10=Det nummer man kan ge hemmanet via husförhöret AI:5 1780-1812 (lila)

10=Det nummer man kan ge hemmanet via husförhöret AI:6 1811-1816 (röd)

1761:8-1775:9-1795:10 här ser man vilket år och nummer hemmanet tagit

Den lila texten under byanamnet har INGET med nedanstående färgkodning, utan är bara den färgen för att ”lysa upp” hur gårdens ”mantal” har utvecklats. Det är år : mantal, år: mantal, etc och det är året som en förändring i mantalet uppstod som är upptaget.

Färgkodningen

var till för att underlätta sammanställning från husförhörslängderna och är som följer

Orange text AI:1 1710-1726

Ljusgrön text AI:2 1727-1750

Ljusblå AI:3 1744-1790

Mörkblå text data är från FoD, LoV, DoB

Lila AI:4 1780-1812

Röd AI:6 1811-1816

Mörkröd AI:7 1816-1825

Färg 1,9 AI:8 1825-1835 (några uppgifter)

Färg 4,9 AI:9 1836-1846 (några uppgifter)

Färg 3,3 AI:10 1846-1856(några uppgifter)

Sedan blir länkar i dokumentet alltid färgat mörkblå

Vanlig svart text är övriga

Teckenförklaringar

b=bågs kattelängd(1539-1605)

b=begravd (be=begravd efter datum, bf=begravd före datum)

c=cirka eller och även eng calculated (Vid beräkning av ex födelse årtal ex 1548c)

e=efter (kan finnas tillsammans med b,c,t för att visa att nått skedde efter ett datum (be,ce,te) ex 16070202be

f=före (kan finnas tillsammans med b,c,t för att visa att nått skedde före ett datum (bf,cf,tf)

ex 16321106tf

h=Hjälpskatt(1553-1601)

j=jordebok(1607-1727)

t=tionde (Bara i kolumnen "Ägare år")(1557-1732)

t=testamente(1630-?)

Lr=Länräkenskaperna(1631-?)

m=Mantalslängd(1634,1637-1815)

Db=Dombok(1500,1607-?)

jb=Jordebok och Bågs kattelängd(1559-1561)

tb=Tiondelängd och Bågs kattelängd(1562-1564)

bs=Brudskatt (1579)

ss=Silverskatt(1570,1596)

Äl=Älvsborgslösen(1571,1613-1618)

Dr=Drängregister(1577)

Kp=Kvartalspenningar (1602)

Öm=Öresmantal(1606)

Sf=Skjutsfärds mantal (1607,1609)

H=Hjonelagslängd(1607-1609)

L=Lagmansräntan(1611,1612,1614,1616)

r=Älvsborgs rannsaking (1620)

q=quarntull(1625,1628-1631)

b(os)=boskapslängd(1620-)

r=röklängd(1638-)

avk=avkortningen/förskoning(1631-?)

Kr=Kyrkoräkenskaperna(1630-?)

LrVbLbv =Länsräkenskaperna Västerbotten/Norrlands Landsbok verifikat(1631-?)

Teckenförklaringen är ett äldre sätt att ge en bild av vilket år och vilken typ av taxering en förändring skedde.

Detta håller på att ersättas av den mer informativa kronologinjen för gården och dess ägare, samt ger en källhänvisning (underlättar granskning, se Bygdeträsk B exemplet).

Ansvarsfriskrivning

Ni som tar del av informationen på denna site antas härmed vara införstådda att de dokument som berör Burträsk socken och dess byar och personer på intet vis är sanna utan är baserat på sannolikheter.

Dokumenterna på denna site kan när som helst uppdateras och förändras allt eftersom nya uppgifter tillkommer.

Med vänliga hälsningar

Mats Boberg